

Súbor nástrojov pre rodové rozpočtovanie v rámci fondov EÚ

Inštitút EIGE vypracoval online súbor nástrojov na uplatňovanie rodového rozpočtovania ako nástroja na uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti v postupoch týkajúcich sa fondov EÚ.

Pre koho je určený tento súbor nástrojov?

- Pre riadiace orgány zapojené do programovania fondov EÚ;
- pre sprostredkovateľské orgány vykonávajúce projekty v rámci fondov EÚ;
- pre subjekty pre rodovú rovnosť;
- pre zamestnancov pracujúcich na úrovni EÚ s fondmi EÚ.

© Chiara Luxardo

Čo tento súbor nástrojov obsahuje?

© Amnaj Khetsamtip/Shutterstock.com

V prvých troch častiach je predstavený pojem rodové rozpočtovanie a jeho význam pre fondy EÚ. Štvrtá časť ponúka 11 praktických nástrojov pre rodové rozpočtovanie, ktoré sa týkajú:

- regulačného rámca EÚ;
- programovania na celoštátnej a nižšej úrovni a podpory na úrovni projektu a
- podávania správ, monitorovania a hodnotenia.

Každý nástroj vyzdvihuje osvedčené postupy z členských štátov EÚ a označuje prepojenia na príslušné nariadenia o fondoch EÚ, čo používateľom pomáha zistiť, na čo a kde sa má nástroj použiť. Súbor nástrojov pre rodové rozpočtovanie, ktorý vypracoval inštitút EIGE, je dostupný v 22 jazykoch EÚ.

Na čo nám je nástroj pre rodové rozpočtovanie vo fondoch EÚ?

Fondy EÚ patria medzi najdôležitejšie nástroje EÚ na znižovanie rodových rozdielov a nerovností. Rodová rovnosť je zakotvená v právnych a politických rámcoch týchto fondov ako dôležitý „horizontálny princíp“. To znamená, že rodová rovnosť sa uplatňuje prierezovo vo všetkých politických cieľoch týkajúcich sa fondov EÚ.

Rodové rozpočtovanie vo fondoch EÚ by:

- umožnilo plnenie právnych požiadaviek EÚ;
- podporilo zodpovednosť, orientáciu na výsledky a účinnosť finančného plánovania a riadenia fondov EÚ;
- zvýšilo transparentnosť zlepšením zapojenia žien a mužov do rozpočtových postupov;
- pomohlo dosiahnuť ciele EÚ v oblasti udržateľného rastu, zamestnanosti, sociálnej súdržnosti a dobrých životných podmienok občanov EÚ a
- pomohlo presadzovať rodovú rovnosť pre ženy a mužov v celej ich rozmanitosti.

Opis jednotlivých 11 nástrojov:

Nástroj 1

Fondy EÚ a regulačný rámec EÚ pre rodovú rovnosť

Tento nástroj ponúka prehľad hlavných politík EÚ a cieľov týkajúcich sa rodovej rovnosti, ktoré sú relevantné pre fondy EÚ. Jeho cieľom je pomôcť členským štátom a riadiacim orgánom zosúladiť ich plánovanie a vykonávanie programov fondov EÚ so stratégiami a regulačnými rámcami EÚ v oblasti rodovej rovnosti.

Nástroj 2

Analýza rodových nerovností a rodových potrieb na celoštátnej a nižšej úrovni

Tento nástroj ponúka usmernenia o tom, ako analyzovať rodové nerovnosti a rôzne potreby žien a mužov v programoch fondov EÚ. Vypracovanie rodovej analýzy zabezpečí, že vaše programovanie bude:

- založené na dôkazoch;
- kvalitné a účinné;
- podporovať rodovú rovnosť a zameriavať sa na ženy a mužov, ktorí žijú v znevýhodnených podmienkach alebo na sociálne slabšie ženy a mužov.

Nástroj 3

Sfunkčnenie rodovej rovnosti v politických cieľoch a osobitných cieľoch/opatreniach

Tento nástroj môžu členské štáty použiť pri vypracúvaní partnerských dohôd (PA), ako aj riadiace orgány na celoštátnej a nižšej úrovni pri vypracúvaní operačných programov (OP) na podporu rovnosti medzi ženami a mužmi v celej ich rozmanitosti v rámci EÚ.

Nástroj 4

Koordinácia medzi fondmi EÚ na posilnenie rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom

Tento nástroj skúma, ako sa môže využiť koordinácia medzi rôznymi fondmi na posilnenie rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom. Môžu ho využiť riadiace orgány zapojené do programovania fondov EÚ na celoštátnej a nižšej úrovni. Mal by sa používať pri vypracúvaní partnerských dohôd (PA) na určenie kombinovaného využívania fondov na úrovni PA a pri formulovaní operačných programov (OP) na určenie kombinácií fondov na úrovni OP.

Na úrovni EÚ sa môže využiť aj na sledovanie pokroku vo vykonávaní smernice o rovnováhe medzi pracovným a súkromným životom, ako aj všeobecnejšie na sledovanie financovania rovnakých práv a príležitostí žien a mužov na trhu práce.

Nástroj 5

Partnerstvá a viacúrovňové riadenie – identifikácia relevantných partnerov, úloha odborníkov pre rodové otázky a zloženie monitorovacích výborov

Tento nástroj by mohli riadiace orgány používať na zabezpečenie toho, že:

- príslušní aktéri, najmä odborníci na rodové otázky, sú zapojení do postupov programovania a monitorovania fondov EÚ a
- všetky organizácie zapojené do navrhovania a vykonávania programov fondov EÚ začleňujú rodovú analýzu do praxe.

Partneri fondov EÚ usmerňujú programovanie a vykonávanie, dohliadajú na výkonnosť programu, schvaľujú kritériá výberu projektov a plány hodnotenia. Ich úlohou je zabezpečiť kvalitu postupov v oblasti fondov EÚ a ich zosúladienie so všeobecnými cieľmi EÚ a členských štátov.

Nástroj 6

Vypracovanie kvantitatívnych a kvalitatívnych ukazovateľov posilňovania rodovej rovnosti

Tento nástroj vám pomôže:

- určiť špecifické kvantitatívne a kvalitatívne ukazovatele posilňovania rodovej rovnosti na základe už stanovených spoločných ukazovateľov pre každý fond. Toto umožní členským štátom a EÚ nadviazať na príspevky fondov k rodovej rovnosti a
- zosúladiť tieto ukazovatele s národnými prioritami v oblasti rovnosti. Toto umožní členským štátom nadviazať na príspevky fondov ku konkrétnym národným prioritám v oblasti rovnosti.

Tento nástroj môžu riadiace orgány na celoštátnej a nižšej úrovni využívať pri vypracúvaní programov na podporu rovnosti medzi ženami a mužmi v celej ich rozmanitosti. Tento nástroj má zásadný význam pri poskytovaní rodovo citlivých údajov na výročné preskúmanie výkonnosti a príslušných informácií monitorovaciemu výboru, ako aj pre strednodobé hodnotenia a hodnotenia *ex post*.

Nástroj 7

Stanovenie rodovo citlivých kritérií výberu projektov

Tento nástroj môžu riadiace orgány a monitorovacie výbory využiť na podporu vypracúvania rodovo citlivých projektov a na stanovenie kritérií rodovej rovnosti pre výber projektov. To je nevyhnutné na zabezpečenie toho, aby sa rodová rovnosť začlenila ako horizontálny princíp do všetkých činností fondov.

Nástroj 8

Sledovanie priradovania zdrojov na rodovú rovnosť (dostupné v neskoršej fáze)

Tento nástroj predstavuje systém na sledovanie výdavkov na ciele týkajúce sa rodovej rovnosti v rámci programov fondov EÚ. Poskytuje informácie o financovaní cieľov týkajúcich sa rodovej rovnosti v programoch fondov EÚ prepojením fondov EÚ s politikami EÚ a cieľmi udržateľného rozvoja – najmä ukazovateľom 5.c.1 cieľov udržateľného rozvoja (o krajinách so systémami na sledovanie a pridelovanie verejných prostriedkov na rodovú rovnosť). Tento nástroj by riadiace orgány mali využívať vo fáze rozpočtového plánovania a počas overovania výdavkov a fázy hodnotenia ako súčasť výročných správ o implementácii.

Nástroj 9

Uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti pri navrhovaní projektov

Tento nástroj vám pomôže premietnuť rodové ciele a ukazovatele do partnerských dohôd a operačných programov na úrovni projektu. Riadiace orgány ho môžu používať na celoštátnej a nižšej úrovni počas fázy plánovania, vykonávania a monitorovania projektu. Riadiace orgány ho môžu využívať aj na poskytovanie usmernenia miestnym subjektom a vykonávateľom projektov.

Tento nástroj podporuje vykonávanie požiadaviek na rodovo citlivé kritériá a postupy výberu projektov.

Nástroj 10

Začlenenie rodového hľadiska do postupov hodnotenia a monitorovania

Tento nástroj môžu riadiace orgány a monitorovacie výbory využiť na vytvorenie „plánu hodnotenia“ vrátane strednodobého hodnotenia a hodnotenia *ex post*.

V pláne hodnotenia sa uvádza, ako sa bude program hodnotiť, aj vzhľadom na jeho rodové ciele a ukazovatele. Plán zahŕňa pravidelné hodnotenie programov – zamerané na zlepšenie kvality vykonávania a na informovanie o návrhu ďalšej fázy programu – spolu s hodnotením v polovici obdobia v roku 2024, ako aj hodnotením *ex post* každého programu v roku 2029. Vo všetkých hodnoteniach by sa mali zohľadniť aspekty týkajúce sa rodovej rovnosti v programe.

Nástroj 11

Podávanie správ o využívaní zdrojov na rodovú rovnosť

Tento nástroj predstavuje najúčinnnejšie prístupy k sledovaniu výdavkov na rodovú rovnosť:

- finančný rodový audit rozpočtu;
- sledovanie priradenia finančných prostriedkov na podporu rodovej rovnosti (pozri opis nástroja 8);
- analýza výdavkov zameraná na rodové otázky.

Tento nástroj by riadiace orgány mali využívať počas fázy overovania výdavkov a hodnotenia ako súčasť výročných správ o implementácii.

Európsky inštitút pre rodovú rovnosť

Európsky inštitút pre rodovú rovnosť (EIGE) je centrom poznatkov EÚ o rodovej rovnosti. Poskytovaním odborných poznatkov a porovnateľných a spoľahlivých údajov o rodovej rovnosti v Európe inštitút EIGE poskytuje podporu tvorcom politik a všetkým príslušným inštitúciám v ich úsilí zameranom na to, aby sa rovnosť medzi ženami a mužmi stala skutočnosťou pre všetkých Európanov.

© Európsky inštitút pre rodovú rovnosť, 2020

Reprodukcia je povolená pod podmienkou uvedenia zdroja.

Kontaktné údaje

<http://eige.europa.eu/>

[facebook.com/eige.europa.eu](https://www.facebook.com/eige.europa.eu)

twitter.com/eurogender

[youtube.com/user/eurogender](https://www.youtube.com/user/eurogender)

<https://www.linkedin.com/company/eige>

eige.sec@eige.europa.eu

+370 52157444

Európsky inštitút pre rodovú rovnosť
Gedimino pr. 16
LT-01103 Vilnius
Litva

Úrad pre vydávanie publikácií
Európskej únie